

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СІАУЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАў БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ
МІНІСТРАў БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР і НАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОВ
ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАў БССР.

№ 41 (795)

Субота, 7 кастрычніка 1950 года

Цана 50 кап.

30 верасня 1950 года.
г. Мінск.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

М і Р!

Гэтае слова ў вуснах кожнага савецкага чалавека гучыць як званіца да барацьбы за шчасце жыцця, за творчую працу ў ім росквіту, у імя новых перамог нашай роднай сацыялістычнай бацькаўшчыны.

Мір!—гаворыць наш вялікі савецкі народ—і сэрцам, і душой, і кожнай хвілінай сваёй напружанай працы змагаецца за яго ўмацаванне, за яго працвітанне між усімі народамі, між усімі працоўнымі свету.

Мір!—сцвярджае кожны савецкі патрыёт сваімі працоўнымі подзвігамі, штодзённай стваральнай працай, на рыштках новых будоўляў, на заводах і фабрыках, у калгасах, у лабараторыях вучонага, над рукапісамі пісьменніка, у майстэрнях скульптара і мастака, над царыжамі інжынера, над праектамі архітэктара, плануючага палацы і школы для нашых дзяцей.

Кожнае наша слова, кожны крок, кожны працоўны ўчынак — гэта цагляны, які кладзецца ў найважнейшае будаванне, у непахісны надмурак таго жыццёвага ладу, імя якому—комунізм.

Мір, а не вайна, патрэбен нам—будуцікам і творцам!

Савецкія людзі ўпэўнены, што голас другой Усесаюзнай канферэнцыі прагучыць як магучы ключ да яшчэ большага адзінства, яшчэ больш шчыльнай згуртаванасці ў барацьбе за мір усіх працоўных, усіх народаў свету. Не можа быць нейтральных, не можа быць аб'яваў і раўнадушных, калі амерыкана-англійскія фашысты чапляюцца за любую магчымасць, каб распачаць новую крываўную авантуру, калі ў ход пускаюцца зладейскія сродкі—ад правакацыйных налетаў на народныя Кітаі да дыпламатычных дыверсій за круглым сталом Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Ваўкі скінулі з сабе авечыя шкуры. Нядаўна людзед Далес заявіў: «Упершыню Вышыньскі назваў мяне падпальшчыкам вайны тры гады таму назад, я тады збянтэжыўся, але цяпер я толькі ўсмехаюся і прадаўжаю свае справы». Да шалёнага хору вайнаў істэрыі далучаецца вышчэ амерыканскіх сэрараў і бомб, якія рушыцца на шматкутнай карэйскай зямлі.

Не дзеля таго мінска будаўнікі вырашылі зрабіць сталіцу нашай рэспублікі адным з прыгажэйшых гарадоў Савецкага Саюза, каб тлумануся бандыты паўтарылі злычынства гітлераўскіх бандытаў!

Не ў імя вайны, а ў імя міру адраджаюць савецкія людзі спрадвечныя пяскі Кара-Кумаў, пускаюць у рух турбіны новых, магучэйшых у свеце, гідрэлектрастанцый на Волзе і Дняпры. Там, дзе на тысячы кіламетраў гарачы сухавей паміў усё жывое, хутка пралягуць поўнаводныя каналы. Там, дзе прасціраліся голыя стэпы, трактары падымуць ураджайную ціліну. Там, дзе ўладарылі «сворныя вятры», завітуць сады, раскінуцца нівы, будуць расці вінаград і рыс.

Народы ўсіх краін свету з захапленнем глядзяць на гэтае рэалізацыю працы савецкіх людзей. Гістарычныя настановы нашага ўрада яны ўспрынялі як найважнейшы доказ магучасці і непахіснай упэўненасці Савецкага Саюза ў сваёй сіле, бо ажыццяўляць падобныя пераўтварэнні можа толькі народ, які прэвда разлічвае на мір. Заветныя мары людзей навукі і працы ўвасабляюцца ў жывым абліччы нашай светлай будучыні, у бачных ужо рысах комунізма.

У гісторыі савецкага народа яшчэ не было такіх вышадкаў, калі-б ён адступіўся ад сваёй замыслаў, спалохаўшыся цяжкасцей, не выканаў пастаўленых перад сабой задач. Заўсёды будзе так, як хоча народ.

Мір! Гэтай задачы падначальваюць савецкія людзі ўсе свае намаганні, усё сваё творчае нахненне. Працоўнымі подзвігамі ў імя міру аднавіць народ шырока распачатую падрыхтоўку да выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Гэтыя выбары з'яўляцца новай перамогай савецкай дэмакратыі, сталінскай палітыкі міру.

У абстаноўцы магучага патрыятычнага ўздыму вылучаюць працоўныя нашай краіны сваё пасаляцтва на другую Усесаюзную канферэнцыю прыхільнікаў міру, дзючы ім свой наказ—яшчэ раз перад усім светам сказаць, што савецкі народ не хоча вайны, што мір, здабыты намі ў баіх, свяшчэнны для нас, што магчымы паўшчэрныя, салдацкія ўдовы і сіраты напамінаюць, якому павою здабыты ён.

Хіба можна дараваць гэтыя злычынствы? Ужо складаюцца спісы ваенных злачынцаў. Судзіць і сведкі міжнароднага трыбунала — гэта ўсе тыя, хто змагаецца сёння за мір, хто паставіў свой подпіс пад Стагольскай Адавай. Іх колькасць расце з кожным днём, з кожнай гадзінай. І не так ужо далёк той час, калі тлумануся і чэрчылі, макартуры і брэджлі, далесы і айзенхаўеры стануць перад судом гісторыі, як зусім нядаўна сталі перад ім Герынг і Розенберг, Кейтэль і Іодль.

Незлічона армія вышла на вялікую бітву за мір, супроць ашалелага зброду, кучкі атамных гангстэраў. Мы ведаем сваю сілу. І калі выступіма супроць вайны, гэта не значыць, што спалохаемся ваеннай істэрыі.—савецкія людзі нямаю бачылі ўжо на сваім жыццёвым шляху ашалелых шаманаў і звар'яцелых клікуш! Мы не хочам вайны таму, што самі жывым, сваёй працай стварылі высокі ўзор міру, згоды, дружбы і шчасця між народамі, узор, які сёння пераімаюць ужо многія іншыя краіны. Народы, якія дамагліся сваёй нацыянальнай незалежнасці, сапраўднай дэмакратыі—непераможны.

Мір — гэта радасць працы, шчасце творчасці.

Мір для пісьменнікаў, мастакоў, музыкантаў, архітэктараў — гэта невычэрпная крыніца нахнення, крыніца новых велічын тэм і хвалючых вобразаў, якія будуць уваблены ў новыя выдатныя творы літаратуры і мастацтва.

Хай шалёвы падпальшчыкі вайны, хай вышчэ—завываюць звар'яцелыя фашыстоўскія псы ў падваротных Уол-стрыта—іх намеры не збудуцца. Збудуцца нашы планы. Будзе так, як вызначае наш народ, як вызначае партыя Леніна — Сталіна, як вызначае наш правадар і настаўнік—спячанаосен міру і комунізма Вялікі Сталін.

Мір пераможа вайну, таму што жыццё заўсёды перамагае смерць.

Нам—носьбітам жыцця — жыць, будаваць, перамагаць, весці людзей да радасці і шчасця, а ім—носьбітам смерці—паміраць. Паміраць з ганьбай, з кайнавым вліяем на ілбу, з пагардай, з нянавісцю, з людскімі праклёнамі!

У К А З

Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР

Аб прызначэнні тав. САДНОВІЧА М. Ф. Міністрам кінематаграфіі Беларускай ССР.
Прызначыць тав. Садновіча Мікалая Фёдаравіча Міністрам кінематаграфіі Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

5 кастрычніка 1950 г., г. Мінск.

У К А З

Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР

Аб вызваленні тав. КРАСОУСНАГА І. І. ад абавязкаў Міністра кінематаграфіі Беларускай ССР.

Вызваліць тав. Красоўскага Іосіфа Іосіфавіча ад абавязкаў Міністра кінематаграфіі Беларускай ССР у сувязі з пераходам на іншую работу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

5 кастрычніка 1950 г., г. Мінск.

Напярэдадні другой Усесаюзнай канферэнцыі прыхільнікаў міру

У імя стваральнай працы

Гэтымі днямі ў памяшканні тэатра імя Янкі Купалы адбыўся агульны сход пісьменнікаў Мінска, прысвечаны барацьбе за мір і абранню дэлегатаў на другую Усесаюзную канферэнцыю прыхільнікаў міру.

Сход адкрыў старшыня праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР Пятрусь Броўка.

— Вялікімі падзеямі, — гаворыць ён, — жыве наша краіна. Па мудрых указаннях таварыша Сталіна распачалася вялікая будоўля камунізма. Будуць Куйбышэўская і Сталінградская гідрэлектрастанцыі на Волзе, Кахоўская гідрэлектрастанцыя на Дняпры. Дзяля сетка каналаў у паўднёвых раёнах нашай краіны абводніць мільёны гектараў засушаных зямель. Увесь савецкі народ заняты стваральнай працай. У гэты час амерыканскія імперыялісты перайшлі да агрэсіі, разбураюць гары і вёскі Карэй, забіваюць мірных жанчын і дзяцей. Сэрцы нашы палаюць нянавісцю да ўсіх тых, хто хоча распачаць новую сусветную вайну. Нашаму народу непазрэба вайна. Ён думае аб мірнай стваральнай працы, аб міры ва ўсім свеце.

Адін за адным з палкімі правамі выступаюць пісьменнікі Пятро Глебка, Васіль Вітка, Міхась Лынькоў, Алесь Якімовіч, Максім Танк чытае ўрыўкі з вядомай паэмы «Дзёнік міру».

— У нашай краіне, — гаворыць Пятро Глебка, — уздымаецца новая хваля барацьбы за мір, бо наш народ жадае жыць і працаваць у мірных умовах. Усе сваё

сілы ён аддае справе будаўніцтва камунізма. Але амерыканскія імперыялісты бяцца нашых поспехаў. Яны іменунца распачаць новую сусветную вайну. Нема сумнення, што народы свету здоліць стрываць агрэсару. Найважнейшай гарантыяй міру з'яўляецца наша мірная стваральная праца, мудрая палітыка большавіцкай партыі і Савецкага ўрада, воля вялікага Сталіна. Мір пераможа вайну!

Агульны сход пісьменнікаў аднагалосна абірае дэлегатаў другой Усесаюзнай канферэнцыі прыхільнікаў міру Янкуа Коласа, Пятруся Броўку і Піліпа Вячару.

Гэтымі днямі адбыўся сход Саюза савецкіх мастакоў БССР, на якім былі праведзены выбары дэлегата на Усесаюзную канферэнцыю прыхільнікаў міру.

Мастакі Беларусі аднагалосна выбралі сваім дэлегатам заслужанага дзеяча мастацтва БССР А. Бомбеля.

Студэнты, прафесары і выкладчыкі Мінскага Дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя Горькага аднагалосна абралі сваім дэлегатам на другую Усесаюзную канферэнцыю прыхільнікаў міру Арыаля Куляцова.

На агульным сходзе работнікаў мастацтва гора Мінска дэлегатам на Усесаюзную канферэнцыю прыхільнікаў міру абрана народная артыстка БССР В. Галіна-Александровская.

Новая абласная газета „Мінская праўда“

31 лістапада гэтага года пачне выдавацца ў нашай рэспубліцы новая абласная газета „Мінская праўда“—орган Мінскага абласнога і гарадскога камітэтаў КП(б)Б, абласнога і гарадскога Саветаў дэпутатаў працоўных.

Цяпер ідзе падрыхтоўка да выдання газеты. У горадзе Мінску і раёнах Мінскай

воўдзіцы з 1-га кастрычніка пачынаецца падпіска на „Мінскую праўду“. Цана падпіскі: на год—60 рублёў, на месяц—5 рублёў. Цана асобнага нумара 20 капеек.

Газета будзе выходзіць пяць разоў у тыдзень на чатырох палосах (фармат „Праўды“ на беларускай мове.

(БЕЛТА).

Трыццаты том Твораў В. І. Леніна

Выйшаў у свет трыццаты том Твораў В. І. Леніна, падрыхтаваны да друку Інстытутам Маркса—Энгельса—Леніна пры ЦК ВКП(б).

Трыццаты том змяшчае творы В. І. Леніна, напісаныя з верасня 1919 года па красавік 1920 года, у перыяд узмацнення імпаземай ваеннай інтэрвенцыі і грамадзянскай вайны і ў час непрацяглай перадышкі, якая наступіла пасля разгрому Калчакі і Дзянікіна.

У творах, якія ўвайшлі ў трыццаты том, адлюстравана рознабаковая дзейнасць Леніна па кіраўніцтву большавіцкай партыі і Савецкай дзяржавы.

Большую частку аместу тома складаюць артыкулы, даклады і прамовы Леніна, прысвечаныя пытанням абароны сацыялістычнай бацькаўшчыны, будаўніцтва Савецкай дзяржавы, умацавання радыё большавіцкай партыі.

Значнае месца ў томе займаюць прамовы Леніна на беспартыйных канферэнцыях рабочых і чырвонаармейцаў, на з'ездах прафесіянальных саюзаў рабочых вядомага транспарту, горнарабочых, тэкстыльчыкаў, на з'ездах працоўных казакаў. У гэтых прамовах, звернутых да шырокіх мас працоўных, Ленін заклікае да ўмацавання адзінства фронту і тыла, да падтрымкі Чырвонай Арміі, да актыўнага ўдзелу ў аднаўленні народнай гаспадаркі і ў кіраўніцтве дзяржавай. Ленін вымоўвае масы ў духу стойкасці, гераізма, самаахвяравання і жалезнай дысцыпліны, усяляючы ў іх веру ў свае сілы, у сваю перамогу.

У радыё артыкулах, змешчаных у томе, Ленін развівае вучэнне аб дыктатуры пролетарыята як сродку пабудовы сацыялістычнага грамадства. Ленін супроцьпастаўляе савецкую дэмакратыю фальшывай, буржуазнай дэмакратыі; выкрывае як зраджавіла сацыялізма і заклікае імперыялізма захоўваць імперыялістычны характар і асераў, якія абаранялі пад выгладам чыстай дэмакратыі дыктатуру імперыялістычнай буржуазіі. Да ліку гэтых работ належыць: «Аб дыктатуры пролетарыята», «Эканоміка і палітыка ў эпоху дыктатуры пролетарыята», «Выбары ва Устаноўчы сход і дыктатура пролетарыята», «Наваткі публіцыста» і іншыя.

У творах «Пісьмо да рабочых і сялян Украіны з паводу перамог над Дзянікіным», «Таварышам камуністам Туркестанам», «Даклад на II Усерасійскім з'ездзе камуністычных арганізацый народаў Усходу» 22 лістапада 1919 г., «Праект розалучыці ЦК РКП(б) аб Савецкай ўладзе на Украіне» Ленін разгледжвае сутнасць нацыянальнай палітыкі Савецкай ўлады і падкрэслівае, што толькі пры ўмове шчыльнага згуртавання раней прыгнечаных народаў вакол рускага народа магчыма перамога над сіламі імпаземай ваеннай інтэрвенцыі і ўнутранай контррэвалюцыі.

У «Правове на I з'ездзе земляробчых комун і сельскагаспадарчых арцеляў» 4 снежня 1919 г., «Дакладе аб суботніках на Маскоўскай агульнагарадскай канферэнцыі РКП(б)» 20 снежня 1919 г., у артыкуле «Ад разбурэння векавога ладу да творчасці новага» асветляюцца пытанні сацыялістычнай перабудовы краіны, стварэння новых, сацыялістычных форм працы ў прамысловасці і ў сельскай гаспадарцы. У «Дакладе аб працы ВПВК і Соўнаркома на першай сесіі ВПВК VII склікання» 2 лютага 1920 г., упершыню надрукаваным поўнаццаць, Ленін абгрунтоўвае неабходнасць распаўсюду плана алектрыфікацыі Расіі.

Вялікае месца ў творах Леніна, уключаных у том, займаюць пытанні арганізацыі кіраўніцтва гаспадарчай, арабачанна дзяржаўнага апарата, удзелу прафесіянальных саюзаў у гаспадарчым будаўніцтве і пытанні барацьбы з бюракратызмам. У «Пісьме да арганізацый РКП аб падрыхтоўцы да партыйнага з'езда», у дакладах і прамовах на IX з'ездзе РКП(б), на III Усерасійскім з'ездзе прафесіянальных саюзаў і іншых Ленін адстаівае неабходнасць адзіначалнага, умацавання працоўнай дысцыпліны і ўзмацнення асабістай адказнасці ў кіраўніцтве прамысловымі прадпрыемствамі. Ленін дае рашучы адпор прыхільнікам антыпартыйнай групы «дэмакратычнага цэнтралізма», які імкнуліся насадзіць безадказнасць у кіраўніцтве прамысловасці.

У прамове «Аб задачах жаночага рабочага руху ў Савецкай рэспубліцы» і ў артыкулах «Савецкая ўлада і стаўмічча

Літаратурныя вечары

Гэтымі днямі ў Мінску адбыўся вялікі літаратурны вечар, прысвечаны таме барацьбы за мір.

Даклад «Беларуская літаратура ў барацьбе за мір» зрабіў С. Майхровіч.

Пэст А. Вялюгін і члены Пінскага літаб'яднання В. Конін, С. Селіверстаў, З. Вагер і Л. Судак прачыталі свае вершы аб барацьбе савецкіх людзей супроць падпальшчыкаў новай вайны.

Артыстка В. Дэйгайла выступіла з дэкламацыйнымі вершамі Пятруся Броўкі і Анатоля Вялюгіна.

Літаратурны вечар на тэму міру былі наладжаны таксама ў Давыд-Гарадку і ў калгасе імя Молатава Аляксандра сельсавета Давыд-Гарадоцкага раёна.

Літаратурны вечар, прысвечаны барацьбе за мір, адбыўся 3-га кастрычніка на другой Мінскай электрастанцыі. З чыткай вершаў на тэму міру выступілі паэты А. Бачыла, П. Валкадаў і Н. Гарулёў.

Бабруйска абласная бібліятэка імя А. М. Горькага арганізавала літаратурна-мастацкі вечар на тэму: «Мір пераможа вайну».

Вечар адкрыў уступным словам загадчык аддзела культасветработы т. Грэкаў. З дакладам аб ролі савецкай літаратуры і мастацтва ў барацьбе за мір выступіў крытык У. Яфіёл.

З кароткімі прамовамі аб стаханавскай працы савецкіх людзей, аб іх патрыятычнай аданасці Радзіме выступілі — стаханавец завода імя Сталіна Пятровіч, чытач Маруноў, выхаванка дзіцячага дома № 3 Каця Голуб.

Старшыня праўлення калгаса «Рассвет» Кіраўскага раёна дэпутат Вярхоўнага Савета СССР т. Арлоўскі расказаў аб вялікіх гаспадарчых дасягненнях калгаса.

Заключэнне сіламі мастацкай самадзейнасці горады былі паказаны спыны з п'есы В. Лаўраўска «Голас Амерыкі».

На вечары прысутнічала 650 чытачоў.

Невычарпальная крыніца ведаў

— Многа разоў я чытаў гэтую кнігу і кожны раз пазнаю ў ёй больш і больш. Кожны раз адчуваю, як пашырыўся мой светапогляд. А таму заўсёды, скончыўшы чытаць яе апошнюю старонку, хочацца тут-жа пачаць першую, — пачаць з аднойчы ад аднаго з маіх таварышаў па партыйнай школе Пятра Зяноўча, былога камісара партызанскай брыгады. Ён паказаў нам пацёрты ад доўгага нахнення ў палюў сумцы, з пажоўклым лістамі, з шматлікімі паметкамі на палых аэкземплярах геніяльнага твора таварыша Сталіна «Гісторыя Усесаюзнай Камуністычнай партыі (большавікоў)». Кароткі курс».

— Па гэтай кнізе я вучыўся сам і вучыў сваіх бацькоў бль фашыстаў. Цяпер вучуся будаваць мірнае жыццё.

Я ўспоміў гэтыя словы свайго таварыша на вучобе таму, што яго думкі аб «Кароткім курсе» — гэта думкі мільянаў людзей.

Вялікая і мудрая кніга жыцця! — так называе наш народ гэтую работу правадара.

Па-сталінску каратка і проста, але з невыміральнай глыбінёй выкаў таварыш Сталін самую перадавую навуку ў свеце — марксізм-ленінізм — навуку аб перамозе камунізма, аб шчасці чалавецтва.

Чытаеш Кароткі курс гісторыі ВКП(б) і думаеш: як усё проста, як усё зразумела! Кожны сказ сілілы, ясны, прэзрыста, як заклік, але глыбіня думкі ў ім невычарпальная. Вось чаму хочацца зноў і зноў перачытваць, вывучаць, канспектаваць кожную старонку гэтай геніяльнай кнігі. Іна вучыць жыць, тварыць і змагацца.

Я пішу гэтыя радкі і ўяўляю, як у гэты доўгі асенні вечар схліліла над «Гісторыяй ВКП(б)» мільёны людзей: мой сябра Пятро Зяноўч, сакратар райкома; будаўнік Куйбышэўскай гідрэлектрастанцыі ў парусінавай палатцы; амерыканскі камуніст і чыльскі гарняк, у якога акрамя гэтай кнігі і адбойнага малатка больш нічога няма; кітайскі селянін, які толькі-што атрымаў зямлю, і салдат Барыскай Народнай арміі пасля жорсткага бою з амерыканскімі бандытамі. І ўсім ім здаецца, як не раз здавалася і мне, што яны ў гэты момант сардэчна пагутарылі з самым блізім і родным чалавекам, з бацькам і настаўнікам. Вялікі Сталін даў ясны, грунтоўны адказ на пытанні, якія ў іх узніклі, па-бацькоўску расказаў, які дзейнічаў далей. Заўтра яны з новай сілай, з новым нахненнем будуць будаваць камунізм, змагацца за свабоду і за мір на ўсёй зямлі.

Іван ШАМЯКІН.

Памяці М. В. Фрунзе

31 кастрычніка спаўняецца 25 год з дня смерці выдатнага палкаводца Чырвонай Арміі, вядомага дзеяча большавіцкай партыі і Савецкай дзяржавы Міхаіла Васільевіча Фрунзе.

У Мінскім Дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны стварэцца вялікая фотавыстаўка, прысвечаная Фрунзе. У дзяржаўнай бібліятэцы імя Леніна, у ўрадавай бібліятэцы імя Горькага і ў рэдакцыі іншых бібліятэк рэспублікі арганізуюцца вышчэй літаратуры, якія адлюстравваюць шматгранную рэвалюцыйную дзейнасць Міхаіла Васільевіча Фрунзе ў Беларусі ў 1916—1917 г.г.

У Мінску па вул. Карла Маркса заклаўся дом, дзе знаходзілася першае Кіраўніцтва народнай міліцыі, якое арганізаваў Фрунзе, а па Ленінградскай вуліцы—дом, дзе ў 1917 годзе разамшчэўся Мінскі Совет рабочых і сялянскіх дэпутатаў, членам выкамока якога з'яўляўся Міхаіла Васільевіч. На гэтых будынках устаюць мэмарыяльныя дошкі.

Першы выпуск кінаработнікаў

Пры Міністэрстве кінематаграфіі БССР закончыліся заняты першай часткі месцаў на курсавым падрыхтоўчым і спецыяльным падрыхтоўчым нівалам кінаработнікаў. Курсы паспяхова скончылі 25 пачаткіцаў райаддзелаў кінафіліяў і дырэктараў раённых кінаапаратаў.

Пачаліся заняты са слухачамі другой часткі. На курсы выкліканы вачалінні раённых аддзелаў кінафіліяў з Магілёўскай, Віцебскай, Палескай і іншых абласцей рэспублікі.

Самадзейныя кампазітары

Ул. АЛОЎНКАЎ

Мастацкая самадзейнасць з'яўляецца адным з важнейшых сродкаў палітычнага і культурнага выхавання працоўных. Гістарычныя паставы ЦК ВП(б) па ідэалагічных пытаннях зрабілі вялікі ўплыў на развіццё мастацкай самадзейнасці і павышэнне яе ідэйна-мастацкага ўзроўню. Белазарныя род народных талентаў у апошні час, асабліва ў сувязі з падрыхтоўкай да агляду самадзейнасці профсаюзаў, сцвярджаюць аб высокіх культурных запатрабаваннях савецкага народа, аб яго любі да мастацтва.

Асабліва важнае месца ў мастацкай самадзейнасці належыць кампазітарскай творчасці. У ёй выяўляецца імкненне савецкіх людзей да творчасці, жаданне авалодаць вышэйшымі музыкальнымі мастацтвамі. У Беларусі кампазітарская самадзейнасць набыла шырокае распаўсюджванне параўнальна нядаўна. Пераважна большасць твораў паступіла ад пачынаючых аўтараў пасля апублікавання паставы ЦК ВП(б) ад 10 лютага 1948 года «Аб сперы «Вялікага дружбы» В. Мурадалі», з'яўляючыся долгам на гэты гістарычны партыйны дакумент. Савоз савецкіх кампазітараў БССР і Рэспубліканскі аўтарскі тэатр пачалі прадаўжаць атрымліваць усе новыя і новыя творы з абласцей і раёнаў рэспублікі. Пытанне выяўлення, выхавання і творчага росту маладых кампазітараў набыла асабліва важнае значэнне, таму што яно шчыльна звязана з падрыхтоўкай кампазітарскіх кадраў у рэспубліцы, з ростам Савоза савецкіх кампазітараў БССР.

У Беларусі налічваецца каля трыццаці самадзейных аўтараў. Некаторы з іх, як Галавасціўка, Шаўка, Шыдлоўскі, вядомыя па тых многіх песнях, якія выконваюцца гурткамі самадзейнасці. Вялікі вялікую клопату ім аказвае нястомны даследчык і прапагандаўст Беларускай песеннай творчасці Г. І. Цітовіч. Што датычыцца іншых аўтараў, то трэба сказаць, што належна творчачы і метадычна дапамагаюць з боку Савоза савецкіх кампазітараў БССР для іх не паліжана. Значна больш зацікаўленасці ў гэтай справе праяўляе Рэспубліканскі Дом народнай творчасці і Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР.

Творы маладых кампазітараў сведчаць, што сэрца іх ёсць талентавіны людзі, якія пры ўмове ўважлівага ставлення да іх могуць з'явіцца вартымі пазнаўчым Савоза савецкіх кампазітараў Беларусі. Ся пакольніцы з абнаўляецца да самадзейных аўтараў, якая мае месца яшчэ ў працы прапаганда Савоза кампазітараў.

Вялікую карысць прыносяць ініцыятыва Савоза кампазітараў і Рэспубліканскага Дома народнай творчасці аб складанні ўсіх самадзейных кампазітараў на творчую канферэнцыю ў Мінск, якая адбудзецца ў кастрычніку г. г.

Знаёмства з творамі пачынаючых кампазітараў дае магчымасць зрабіць некаторыя вывады аб характэрных рысах іх творчасці, якія сведчаць аб святому і сур'ёзнаму адносінах пераважна большасці аўтараў да сваёй творчай працы. Ідэйная накіраванасць іх дзейнасці ў асноўным вызначаецца трыма найбольш характэрнымі рысамі. Гэта, па-першае, імкненне адлюстраванню ў сваіх творах наву рачаіснасць; па-другое, уважэнне воб разам сучаснасці ў найбольш папулярных масавых жанрах; па-трэцяе, жваўнасць, аптымістычны характар твораў, уласцівы наогул светапогляду савецкіх людзей.

Многія аўтары імкнуцца хутчэй надрукаваць свае творы альбо пачуць іх у выкананні, г. зн. хочаць зрабіць іх здыбкам грамадзескі. Гэтыя прэтэнзіі нельга разглядаць толькі як жаданне таго ці іншага аўтара. Самадзейныя кампазітары хочаць бачыць рэальныя вынікі сваёй працы, таму іх імкненне зусім натуральнае. Савозе важнае ў тым, што яны правільна разумюць прызначэнне музыкі як мастацтва для мас.

Тэмы сучаснасці прадстаўлены ў творчасці самадзейных кампазітараў найвышэй шырока. Тут і патрыятычная тэматыка аб сіла і матунасці нашай Радзімы, аб любі і адданасці савецкіх людзей партыі Леніна—Сталіна, аб барацьбе савецкага народа за мір на ўсім свеце, аб славе Савецкай Арміі. Найбольш удалыя творы заснаваны на народна-песенных інтанацыях і вылучаюцца сваёй задушэнасцю, як, напрыклад, песня П. Радзіліцкага на словы С. Дудзікава «Беларусь залатая», або стрыманай суровасцю, абумоўленай паэтычным зместам тэкста, як, напрыклад, «Песня пра Сталінград» І. Маціна на словы Лебедзева-Кумача. Вялікая колькасць патрыятычных песень напісана ў гераічна-урачыстым стылі і пабудавана на маршападобных рытмах.

Многа песень і хораў прысвечана правяду і настаўніку савецкіх людзей—

таварышу Сталіну. Тут неабходна адзначыць выдатную песню М. Ларкова на словы К. Пуроўскага «Вядзі, правяду!». Простая і даступная мелодыя яе прасякнута пчыарымі народна-песеннымі інтанацыямі; песня зграбная па форме, змястоўная і можа быць рэкамендвана для выканання харавой самадзейнасцю. С. Карагаў стварыў вельмі цікавы на змыслу вядцальны хор «Слава».

Чула адгукуюцца пачынаючы кампазітары на хваляючы падзеі жыцця рэспублікі. Многа новых твораў было напісана ў час падрыхтоўкі і святкавання 30-годдзя БССР, 10-годдзя ўз'яднання Беларускага народа, а таксама ў час падрыхтоўкі да іншых народных свят. П. Ларкоў на вядомы тэкст Я. Кушалы «Ты з заходняй, я з усходняй» напісаў цікавую песню. У апошні час з'явіліся новыя творы, прысвечаныя барацьбе савецкага народа за мір на ўсім свеце.— П. Ларкова, В. Багатава, М. Фабрыканта, В. Дробан і Г. Галавасціва.

Гераічная праца, вучоба, думы і пачуцці савецкай моладзі адлюстраваны ў песнях С. Карагава «Комсамол» (на словы А. Сафронава) і «Студэнцкая застольная» (на словы О. Фадзеевай), у песнях Ларкова «Нашы арданы» (на словы М. Алігер) і «Студэнцкая» (на словы Д. Шыдлоўскага). Арыгінальная па змыслу песня Летаха «Комсомольскі паравоз» на словы Сакольнікава. Аўтар удалымі сродкамі перадаў імклівы рух цягніка, рытмічны перастук колаў добра падкрэслена і выразныя пазуамі ў мелодыі. Песня вызначаецца дакладным рытмам.

Тэма калгаснай працы раскрываецца ў вельмі добрых па ідэйна-мастацкаму ўважэнню песнях С. Краўчэка «На калгаснай полі» і Д. Кавалеўскага «А я жыта жала, жала» на словы А. Астрэйкі. Абодзве песні жваўнарадысныя, народныя па сваёму каларыту. Яны ўспраўняюць радасць калгаснай працы, сведчаць пра поспех маладых аўтараў і, безумоўна, зоймуць сваё вартаснае месца ў рэпертуары калгаснай самадзейнасці.

У гэтых песнях, як і ў многіх іншых, становіцца рысай з'яўляецца спроба паказаць новае ў жыцці, уласцівае савецкім людзям, перадаць пачуцці савецкага чалавека, яго духоўны свет. Пакуль што не ўсім пачынаючым кампазітарам удаецца ўвабодзіць гэтыя вельмі каштоўныя рысы ў высокамастацкіх вобразах, але гэтыя імкненне неабходна падтрымліваць і развіваць, трэба ісці наперад маладым аўтарам і іх жаданні авалодаць народнай музыкай новай.

Самадзейныя кампазітары для выяўлення сваіх пачуццяў скарыстоўваюць звычайна найбольш дэмакратычны музычны жанр—песню. Адсюль зразумела, якое значэнне мае шчыльная сувязь творчасці самадзейных кампазітараў з савецкай пазыяй, які вялікі ўплыў робіць пазыя на ідэйна-мастацкі рост будучых майстроў песні. Аднак, сустракаюцца і іншыя песні, напісаныя на нізкапробных тэкстах. Такія, напрыклад, псеўданародныя, лубачныя вобразы дзяўчат малююцца ў верхах С. Белкіна «Песня пра Лізу» (муз. Маціна) і М. Святлова «Венчарок-венчарок» (муз. Граса). Мала чым лепшым арэпрэзентацыя ад іх і тэкст Шведава «Лябёдушка» (муз. Граса). Дзеянне ў гэтых песнях часамусьці адбываецца ўночы. Ды і дзеянне, па-праўдзе кажучы, у іх ніякага няма. Ёсць проста старанны набор «прыгожых», але бессэнсавых выразаў, шчодра перасыпаных «пашчотнымі» словамі. Такім, з дазволу скажаць, лірыка нічога не дае ні сэрцу, ні розуму і вельмі далёкая ад сапраўдных пачуццяў савецкай моладзі.

У некаторых песнях, нават на добрых тэкстах, кампазітары дапускаюць апышчэнне паэтычных вобразаў няўдалымі мелодыямі, да прыкрасці пачуццёвымі і слазлівымі, з усімі атрыбутамі таннага цыганскага рамана, які даўным-даўно аджыў свой век. Гэта сведчыць аб адсутнасці добрага густу ў некаторых аўтараў, аб іх недастатковым знаёмстве з народнай музыкай і песеннай творчасцю савецкіх кампазітараў.

Варта толькі пачынаючаму кампазітару завурачыцца да народных інтанацый, як яго песні робяцца больш прэстымі, вобразнымі і свежымі. Так было, напрыклад, з Ларковым і Кавалеўскім. Творчае асэнсаванне народнай песні дапамагае кампазітарам набегнуць вельмі небяспечнай загані — штампам. Некаторыя маладыя аўтары (больш правільна — усё) спрабуюць пераймаць у сваёй творчасці гатовыя ўзоры, створаныя савецкімі кампазітарамі, але пры гэтым заўважаюць і ўспрымаюць толькі фармальныя асаблівасці песень—

маршападобныя рытмы, квадратнасць структуры, кадасавыя звароты і г. д. Малады аўтар, механічна скарыстоўваючы ў сваёй творчасці гатовыя ўзоры, няўхільна ўпадае ў штамп. Гэта яшчэ раз сведчыць, якое вялікае значэнне для росту маладога кампазітара мае творчае асэнсаванне ўсёй разнастайнасці народнай песні. У некаторых творах наглядзецца неадпаведнасць або нават супярэчнасць паміж музыкай і тэкстам. Гэта значыць, музыка гаворыць адно, а тэкст — другое. Напрыклад, — тэкст вядомы, метаімклівы, а мелодыя песні — вялая, раслабленая. Гэта бывае ў тых выпадках, калі кампазітар не прадумвае, не адчувае паэтычны змест тэкста, не ставіць перад сабой задачу, якімі сродкамі лепш перадаць характар тэкста, раскрыць яго ідэйны змест. Прыкладам такой супярэчнасці паміж змыслам кампазітара і музычным яго ўважэннем можа служыць вальс І. Маціна «Сказанне пра паўгарадскія лясы». Калі гэты вальс проста праслухаць, то застаецца самае ачытайнае ўражанне пра самы звычайны вальс, пад які можна танцаваць. Паводле ж змысла аўтара гэты твор павінен быць вальсам-бывінай пра барышбу наўгарадскай з татара-мангольскімі ханамі, намецкімі псамі-рыцарамі і г. д. аж да Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Некалькі заўвагаў аб інструментальных жанрах. Самадзейныя кампазітары ў галіне стварэння жанра інструментальнай музыкі абмяжоўваюцца невялікімі «пескамі» для баяна або раяля, і то пішуць гэтыя творы толькі тым, хто іграе на інструментах. Многія-ж зусім не ўмеючы іграць, і для іх напісаць нават самае звычайнае суправаджэнне да мелодыі песні з'яўляецца значнай цяжкасцю. Шпіцуца для баяна або раяля, галоўным чынам, вальсы. У гэтым жанры варта адзначыць самага юнага кампазітара — патэнціанціадвотна школьніка з г. Саўгарада Станіслава Паўлюка. Ён у дзесяцігоддзюм узросце навучыўся іграць на акардыёне і піпер старыў да вальса: «Вясеннія ручаіны» і «Ноч у лесе». Хоць яны напісаны пад моцным уплывам старадаўняга рускага вальса, але ў першых сваіх спробах малады аўтар выявіў значны зольнасці. Ён добра адчувае форму вальса і праўдлевы рытмічны вынаходлівасць. Узрост С. Паўлюка дазваляе спадзявацца, што пры далейшай вучобе ён зможа стаць прафесійным кампазітарам.

З іншых твораў гэтага жанра можна назваць творы Каўраўскага — п'есу для раяля «Восень» і вальс «Ншы дзёнчыты», напісаныя ў добрым густе і настрой.

Далейшая прафесійная вучоба маладых кампазітараў — адна з важнейшых умоў іх росту. Найбольш прафесійна падрыхтаваным з ліку самадзейных кампазітараў з'яўляецца Д. Кавалеўскі (г. Мінск). Першы яго твор для сакіста, хора і фартэпіяна — «Клятва» (на словы Джамбула) — прысвечаны ленінскім дням. Затяг ён напісаў песню «А я жыта жала», апрацаваў для духавога аркестра народны талец «Кода», а для змешанага хора а-а-а-а-а — беларускую народную песню «Дзвіжчыцячка, шуміць гай». Апошняя з'яўляецца добрым творам, напісаным на значным прафесійным узроўні. Д. Кавалеўскі сур'ёзна ставіцца да сваёй творчай працы, праявіў значныя магчымасці і ў гэтым годзе залічаны на кампазітарскае аддзяленне Беларускай Дзяржаўнай кансерваторыі.

Многа і ідэйна працуе ў галіне песеннага і інструментальнага жанра Н. Ларкоў (Палеская вобласць). Перамагаючы непажаданы ўплыў, Н. Ларкоў унізена становіцца на шлях народнасці і паступова авалодае складанай тэхнікай кампазіцыі. Вялікую цікавасць уяўляе талент калгасніцы з Брэсцкай вобласці С. Краўчэка. Яе песні на калгасныя тэмы пабудаваны на інтанацыйна-беларускай народнай песні і вельмі змястоўныя.

Вочныя работы з самадзейнымі кампазітарамі паказвае, што асаблівай формай дапамогі ім з'яўляюцца індыўдуальныя кансультацыі. Пры гэтым вельмі важна, каб кампазітары-прафесіяналы асабіста аўстракаліся з аўтарамі, таму што ніякімі лістамі нельга змяніць жывое слова. У гэтым годзе пры Савозе кампазітараў БССР арганізаваны сталы семінар для самадзейных кампазітараў г. Мінска, але ў апошні час яго дзейнасць часамусьці спынілася.

Савоз савецкіх кампазітараў БССР павінен неадкладна ўзяць шэфства над самадзейнымі кампазітарамі і сістэматычна дапамагаць у іх творчай працы шляхам заочнай кансультацыі і выездаў на месцы.

Цяжка, але высокародная задача па выяўленню нацыянальных кампазітарскіх кадраў павіна быць у цэнтры ўвагі дзяржаўнай беларускай савецкай музыкі.

больш сур'ёзна ставіцца да культуры беларускай мовы, змагаюцца супроць яе скажэння і засмечанасці, што нярэдка наглядзецца ў спятаклях. Рэжысёры і акторы павінны дамагацца ў кожным спектаклі яшчэ большай зладжанасці і ансамблевасці выканання, выразанасці масавых сцэн, выстома працаваць над удасканаленнем вышпучаных спятакляў, павышаючы іх агульны рытм і сілу гучання, змагацца за культуру мастацкага афармлення і каспюмаў.

Н. ДАРАФЕЕНКА.

„БЯРОЗКА“ № 9

Вышаў з друку дзевяты нумар штомесячнага дзіцячага часопіса «Бярозка».

Нумар прысвечаны хваляючай падзеі ў жыцці школьнікаў — пачатку навучальнага года. Адкрываецца часопіс кароткім уступным артыкулам «Вам належыць будучыня» — начальніка Кіраўніцтва школы Міністэрства асветы Беларускай ССР І. Вадэйкі. З цікавасцю назімаюцца чытаць за апавяданнем Т. Хадкевіча пра першакласніка, які ўпершыню ідзе вучыцца ў толькі што пабудаваную светлую школу («Новая школа»). «Табе, родная школа» — так называецца допіс А. Баранага з Жалжэўскай сямігадовай школы Смалыцкага раёна, у якім апавядаецца аб незабытых днях школьных канікулаў, аб кляпатынай падрыхтоўцы дзетвара да новага навучальнага года.

Часопіс друкую цікавыя выступленні дэлегатаў піонерскага злёта, які наядуна адбыўся ў Мінску.

Пазія ў нумары прадстаўлена вершамі Антона Вялікіча — «На першым уроку», Эды Агняцэ — «Я жадаю міру», Алеса Асташкевіч — «Злёт юных».

У часопісе змешчана апавяданне М. Тамолкі «Токар з Аўтаграда», заканчэнне апавесці А. Чарнышэвіча «Зосін лужок», аднакватая п'еса А. Макаёнка «Першае пытанне».

Артыкул «У піонераў Кароі» расказвае юнаму чытачу пра жыццё піонераў гераічнай Карыі, пра іх дапамогу сваім бядкам і братам, якія вядуць самаадданую барацьбу з крываўнымі амерыканскімі аграрарамі.

У аддзеле бібліяграфіі надрукавана рэцэнзія І. Голуба «Аповесць пра юных патрыётаў Радзімы» — аб апавесці для дзяцей І. Васіленкі «Пейнікі».

У кіностудыі „Беларусьфільм“

Кіностудыя «Беларусьфільм» выпусціла два новыя часопісы кінохронікі №№ 27 і 28. Рэжысёр — В. Стральцоў, апаратыры — І. Вейняровіч, В. Кітас, В. Цяслюк, С. Фрыд, В. Пужвіч.

У часопісу № 27 асноўнае месца займае сюжет аб уз'яднанні 11 калгасаў Турэньскага сельсавета Пухавіцкага раёна ў адну буйную сельскагаспадарчую арцель імя Кірава.

З гэтага нумара часопіса глядач таксама даведзецца аб стаханавскай працы камбайнера Бешанковіцкай МТС на Віцебшчыне т. Красоцкага, аб выростчыванні вінаград у Пружанскім соўгасе і аб спартыўных дасягненнях воінаў Беларускай ваеннай акругі на 6-ай акруговай спартакіядзе.

У часопісу № 28 змешчаны сюжэты аб Рэспубліканскай прамысловай выставі ў Мінску, аб звышпланавай здачы хлеба дзяржаве членамі ўзбуйненага калгаса «Перамога», Смалыцкага раёна Мінскай вобласці, аб шостым тыражы Другой дзяржаўнай пазыкі аднаўлення і развіцця народнай гаспадаркі краіны і аб 2-ой Усебеларускай спартакіядзе сельскай моладзі, якая наядуна адбылася ў Гомелі.

Кіностудыя «Беларусьфільм» датармінава закончыла дубляванне на беларускую мову новага савецкага мастацкага фільма «Сакрэтная мейса». Дубляж зроблены на высокім мастацкім і тэхнічным узроўні.

Цяпер студыя распачала дубляванне на беларускую мову новага фільма «Смелыя людзі».

Прэм'ера оперы „Фауст“

Заўтра ў Беларускай Дзяржаўнай тэатры оперы і балета адбудзецца прэм'ера оперы «Фауст» Гуно.

Дырыжор спектакля — І. Гіттар, рэжысёр — заслужаны артыст БССР Ул. Шахрай, мастак — лаўрэат Сталінскай прэміі народны мастак рэспублікі С. Нікалаў, балетмайстра — лаўрэат Сталінскай прэміі К. Мулер, хормайстра — І. Абраміс.

Канфярэнцыя-семінар аўтараў сучаснай народнай песні

З 28 верасня па 4 кастрычніка ў Маскве была праведзена Усесаюзная канфярэнцыя-семінар аўтараў сучаснай народнай песні. Асноўная мэта яе — павышэнне якасці і тэарэтычных ведаў пачынаючых кампазітараў у галіне песеннай творчасці. На канфярэнцыі былі абмеркаваны творы маладых аўтараў. Удзельнікі яе сустрэліся з маскоўскімі паэтамі і кампазітарамі.

У канфярэнцыі-семінары ад БССР удзельнічалі П. Галавасціўка (г. Баранавічы), аўтар песні «Праўдывы народы», «Любы зоры залацістыя», «Дзівочая калгасная», П. Шаўка (Карэліцкі раён Баранавіцкай вобласці), які стварыў песні «На калгасным родным полі», «Пра калгаснае жыццё», П. Шыдлоўскі (Рудзэнскі раён Мінскай вобласці) і заслужаны дзеяч мастацтва БССР Г. Цітовіч, які выступіў з дакладам аб сучаснай беларускай песні.

Заканчэнне сезона ў цырку

Першага кастрычніка ў Дзяржцырку закончыўся летні сезон. У апошняй праграме выступалі: заслужаныя артысты РСФСР сёстры Кох, комік Маскоўскага тыра Карацкі, кітайская артыстка Лі Ху-дэ, жанглер арыгінальнага жанра Абдулаў, паветраныя гімнасты, акрабаты, дрэсрушчыкі.

Выступленне Эстонскага мужчынскага хора ў г. Мінску.

Свято вольнай працы

1-га кастрычніка 1950 года споўнілася першая гадавіна існавання Кітайскай народнай рэспублікі. Вольналюбівым кітайскім народ над кіраўніцтвам гераічнай камуністычнай партыі Кітая і яе вялікага правядара Мао Цзэ-дуна назаўсёды скінуў з сабе ярмо гамінадаўскага занявольнення.

Узяўшы ўладу ў свае рукі, права на працу, ён унізена ідзе па шляху сацыялістычнага ператварэння сваёй Радзімы. «Вялікія справы творыць вызваленая праца...» — спяваюць сёння рабочыя Кітая, ахоняныя радонай працай. У вызваленай Манчжурі ўжо да канца сакавіка месяца 1950 года было адбудлена і пущана 90 процантаў усіх прамысловых прадпрыемстваў краіны. Аб вялікіх справах кітайскага рабочага класа, які пасляхова аднаўляе айчыннае прамысловасць, аб працоўным гераізме ўсяго кітайскага народа, ахонянага пафасам стваральнай працы ў імя шчасця і росквіту сваёй Радзімы, аб поспехах народнай гаспадаркі краіны апавядае новы кітайскі кінофільм «Іскры», створаны кінаробітнікам Дунбейскай кіностудыі ў 1949 годзе.

Услед за праўдывай і хваляючай карцінай «Дочкі Кітая», якая атрымала «Прамію барышбы за свабоду» на 5-м міжнародным кінафестывалі ў Чэхаславакіі, новы кітайскі фільм «Іскры» знаёміць савецкага чалавека з жыццём братняга кітайскага народа, з гераічнымі будзямі яго рабочага класа.

Асабліва добра ўдалося паказаць аўтарам фільма шчыльнае адданне камуністычнай партыі з народам. З пачуццём задаволенасці бачыць глядач, як узмажнелы духам Чжоу Мін-ін усхваляваны і старанна выводзіць іерогліфы сваёй заявы з просьбай прыняць яго ў рады камуністычнай партыі Кітая. З прыніжанага і непісьменнага беспрацоўнага, якім быў Чжоў пры гамінадаўчым, ён становіцца перадавым рабочым, смелым наватарам вытворчасці. Такі шлях кожнага кітайскага рабочага ў новай дэмакратычнай рэспубліцы, які адчуў сабе наўпартным гаспадаром краіны і ўсіх яе багатаў.

Вялікай заслугай рэжысёра Сюй Кэ, сцэнарыста Чэнь Бо-ар, апаратыра Фу Хун і ўсіх выканаўцаў фільма «Іскры» з'яўляецца тое, што яны змаглі проста і праўдыва расказаць аб працоўных буднях кі-

тайскага рабочага класа, аб масавай гераічнай працы ў імя шчаслівага сучаснага і цудоўнага будучага сваёй Радзімы, аб велізарным працоўным магчымасцях кітайскага народа, аб прыжжасці думі свабоднага кітайскага чалавека.

Хваляюча і проста іграе артыст Чжан Пін героя фільма Чжоу Мін-іна. Глядач асна бачыць, як расце самасвядомасць Чжоу, сапраўднага патрыёта сваёй краіны, дэ яно непаруўна звязаны з лёсам народа, з лёсам камуністычнай партыі. Для кінартыстаў сённяшняга Кітая, якія паступова авалодаваюць прычымнам сацыялістычнага рэалізма, характэрна скульптурнасць жэстаў і мімікі, спайналія, але пранікнёная ігра. Так выконвае сваю ролю артыст Чжан Пін у фільме «Іскры». Пачуццям яго героя заўсёды вершы: і ў хвіліну вялікага гора, і ў хвіліну радасці, і ў хвіліну новай небяспечкі.

Заслугоўвае ўвагі ігра і іншых артыстаў. Умелага партыйнага кіраўніка, які ва ўсіх сваіх рашэннях абліраецца на масы рабочых, які ўмее ў патрэбную хвіліну нахціць рабочых на працу, стварае артыст Ван Янь у вобразе дырэктара сталіны.

Класавыя ворага—гамінадаўскага агента даволі ярка іграе артыст Ван Цзі-і. Больш праўдывы дыверсант у выкананні артыста Юй Янь-фу. Артыст выкрывае псіхалогію запалоханага гамінадаўцамі рабочага, які гатовы дзея грошай пайсці на злычынства супроць свайго народа. Гэтым выказаўся як-бы падкрэслена неабходнасць пачуцця пільнасці ў сваёму народу.

Выразна і мелодычна, у поўнай адпаведнасці з падзеямі гучыць музыка, якую напісалі кампазітары Хэ Шы-дэ і Су Мін. Назначныя надыходы, якія ёсць у фільме (як, напрыклад, лішняя наўнасць прамога і эпілога, некаторыя наўтарэнні) не запыкаюць яго вартасці. Праўдывы і рэалістычны фільм «Іскры» паказвае сапраўднае жыццё дэмакратычнага Кітая, сведчыць аб паступальным росце кітайскай кінематаграфіі, якая ідзе па шляху пасляховага авалодання метадам сацыялістычнага рэалізма.

А. БУТАНОУ.

У мастакоў Віцебшчыны

У Віцебску нядаўна была адкрыта пошта абласная выстаўка самадзейных мастакоў і майстроў дапаможнага мастацтва.

Сярод вялікай колькасці экспанаваных на выстаўцы работ усагульнаму ўвагу наведвальнікаў прыцягнулі малюнк, эцюды і эскізы да кампазіцый, якія выставіў рабочы домбудуўнічага камбіната Н. Гвоздкіў. Яго эскі акаваліравалі, прысвечаны працы домбудуўнікоў, несумесна з'яўляецца домбай удачай мастака ў сэнсе выбару тэмы сённяшняга дня і яснасці кампазіцыйнай задумы. Добры на сваёй ідэі і другі яго эскі «Дзедаў мядаль». Н. Гвоздкіў даходзіць правільнаму шляху для паказу ў жанравай карціне вобразаў савецкіх людзей.

Нямала наведвальнікаў выстаўкі спынілася каля работ настаўніка г. Оршы П. Ілюхіна. Яго картэты маслам і асобныя эцюды гаворыць аб несумесным таленце аўтара. Тав. Ілюхіну неабходна жадаць, каб ён больш працаваў у галіне кампазіцыі.

У работах тэхніка і стандарт Ві